

K O N V E N C I J A

O SOCIJALNOM OSIGURANJU IZMEĐU FEDERATIVNE NARODNE REPUBLIKE JUGOSLAVIJE I ČEHOSLOVAČKE REPUBLIKE

Federativna Narodna Republika Jugoslavija i Čehoslovačka Republika u želji da u međusobnoj saradnji regulišu pitanja iz socijalnog osiguranja i uverene da će ovakva saradnja služiti jačanju prijateljskih odnosa između obeju država odlučile su da zaključe Konvenciju o socijalnom osiguranju i u tom cilju saglasile su se o sledećem:

DEO PRVI OSNOVNE ODREDBE

Član 1.

Za primenu ove Konvencije znače izrazi:

- a) "socijalno osiguranje" - socijalno osiguranje odnosno socijalno obezbeđenje po zakonodavstvu odgovarajuće Strane Ugovornice;
- b) "zakonodavstvo" - zakone i druge pravne propise navedene u članu 2. ove Konvencije za svaku od Strana Ugovornica;
- c) "radnici" - lica u radnom odnosu i lica izjednačena sa ovim licima prema zakonodavstvu odgovarajuće Strane Ugovornice;
- d) "zaštićena lica" - lica kojima su obezbeđena prava iz socijalnog osiguranja prema zakonodavstvu odgovarajuće Strane Ugovornice, naprimer radnici i lica sa njima izjednačena, članovi poljoprivrednih i proizvodnih zadruga, lica koja samostalno privređuju, uživaoci penzija i invalidnina, kao i članovi porodica navedenih lica;
- e) "neposredno zaštićena lica" - lica koja ne izvode svoja prava iz socijalnog osiguranja drugog zaštićenog lica;
- f) "periodi osiguranja (zaposlenja)" - periode osiguranja (zaposlenja) koji se uračunavaju po zakonodavstvu odgovarajuće Strane Ugovornice za pravo na davanje i njegovu visinu, uključujući i periode dobrovoljnog osiguranja kao i periode izjednačene sa periodima osiguranja (zaposlenja);
- g) "davanja u naturi iz osiguranja za slučaj bolesti i materinstva" - sva davanja u naturi iz toga osiguranja, uključujući preventivno i kurativno staranje.

Član 2.

(1) Pri sprovođenju ove Konvencije primenjivaće se zakonodavstva kojima se regulišu sledeće grane socijalnog osiguranja:

- a) osiguranje za slučaj bolesti i materinstva;
- b) osiguranje (obezbeđenje) za slučaj invalidnosti, starosti i smrti, uključujući nesreće na poslu i profesionalne bolesti (u daljem tekstu: "penziono osiguranje");

c) dodaci na decu.

(2) Ova Konvencija se takođe odnosi na primenu zakonodavstva kojima se budu menjala ili dopunjavala zakonodavstva navedena u prethodnom stavu.

Član 3.

Jugoslovenski i čehoslovački državljani izjednačeni su u pravima i dužnostima koja proizilaze iz zakonodavstava navedenih u članu 2. ove Konvencije.

Član 4.

Kad je pri odlučivanju o pravima iz socijalnog osiguranja potrebno uzeti u obzir dužinu vremena osiguranja, zaposlenja odnosno druge delatnosti, uračunaće organ socijalnog osiguranja svake Strane Ugovornice i odgovarajuće periode koji se uzimaju u obzir po zakonodavstvu druge Strane Ugovornice.

Član 5.

(1) Pri sprovođenju ove Konvencije primenjivaće se zakonodavstvo koje je na snazi u mestu delatnosti neposredno zaštićenog lica, ukoliko posebnim odredbama ove Konvencije nije drukčije određeno.

(2) Od načela postavljenog u prethodnom stavu postoje sledeći izuzeci:

a) radnici upućeni od strane preduzeća koje ima svoje sedište na području jedne Strane Ugovornice radi privremenog rada na području druge Strane Ugovornice podvrgnuti su zakonodavstvu one Strane Ugovornice na području koje preduzeće ima svoje sedište;

b) radnici preduzeća spoljne trgovine i saobraćajnih preduzeća, uključujući i preduzeća za vazdušni saobraćaj, jedne od Strana Ugovornica, koji su privremeno ili stalno zaposleni na području druge Strane Ugovornice, podvrgnuti su zakonodavstvu one Strane Ugovornice gde preduzeće ima svoje sedište. Međutim, ako su ova lica državljani Strane Ugovornice na čijem području su zaposleni podvrgnuta su zakonodavstvu svoje države;

c) brodska posada podvrgnuta je zakonodavstvu one Strane Ugovornice pod čijom zastavom plovi.

Član 6.

Lica zaposlena u diplomatskim i konzularnim pretstavništvima Strana Ugovornica, kao i lica kod njih zaposlena, podvrgnuta su zakonodavstvu one Strane Ugovornice na čijem području imaju stalan boravak. Ovo važi i za lica zaposlena kod državnih i drugih javnih ustanova, ureda i organizacija.

Član 7.

Nadležni organi Strana Ugovornica mogu posebnim sporazumom predvideti izuzetke od odredaba članova 5. i 6. ove Konvencije.

DEO DRUGI POSEBNE ODREDBE

Glava I Osiguranja za slučaj bolesti i materinstva

Član 8.

(1) Jednokratna novčana davanja iz osiguranja za slučaj bolesti i materinstva koja se određuju nezavisno od visine zarade neposredno zaštićenog lica, pruža, po svome zakonodavstvu i na svoj teret, organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice na čijem području je, u času sticanja prava, boravilo lice za koga se ta davanja isplaćuju.

(2) Periodična novčana davanja iz osiguranja za slučaj bolesti i materinstva, kao i jednokratna novčana davanja iz toga osiguranja, čija visina zavisi od visine zarade neposredno zaštićenog lica, pruža po svome zakonodavstvu i na svoj teret organ socijalnog osiguranja kod koga je neposredno zaštićeno lice osigurano u času sticanja prava na ta davanja. Ukoliko zaštićeno lice stekne pravo na ova davanja iz socijalnog osiguranja obeju Strana Ugovornica može isto pravo ostvariti samo kod organa socijalnog osiguranja jedne Strane Ugovornice; na pružanje davanja obavezan je organ kod koga je neposredno zaštićeno lice aktivno osigurano.

(3) Ako se zaštićeno lice za vreme korišćenja davanja prema prethodnom stavu nalazi na području druge Strane Ugovornice može organ socijalnog osiguranja koji je obavezan na pružanje davanja poveriti isplatu davanja organu socijalnog osiguranja te druge Strane Ugovornice. Ovako izvršene isplate naknadiće organ socijalnog osiguranja koji je obavezan na pružanje davanja organu koji je izvršio isplate.

Član 9.

Pri određivanju novčanih davanja iz osiguranja za slučaj bolesti i materinstva uzimaju se u obzir samo zarade ostvarene na području one Strane Ugovornice čiji je organ socijalnog osiguranja obavezan da pruža davanja.

Član 10.

(1) Davanja u naturi iz osiguranja za slučaj bolesti i materinstva pruža na svoj teret nadležni organ Strane Ugovornice na čijem području se nalazi zaštićeno lice. To važi i za lica navedena u članu 5. stav 2. i članu 6, izuzev diplomatskih i konzularnih službenika od karijere. Pojediniosti, a naročito obim davanja, odrediće sporazumom nadležni organi obeju Strana Ugovornica.

(2) Nadležni organi Strana Ugovornica mogu se posebno sporazumeti da se odredbe prethodnog stava primenjuju i na diplomatske i konzularne službenike od karijere.

Glava II Dodaci na decu

Član 11.

(1) Dodatke na decu pruža, prema svom zakonodavstvu i na svoj teret, organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice na čijem području boravi dete neposredno zaštićenog lica.

(2) Ako se dete, kome pripadaju dodaci na decu, preseli na područje druge Strane Ugovornice, obustaviće se danom preseljenja isplata ovog dodatka, a organ socijalnog osiguranja te druge Strane Ugovornice pružaće dodatke na decu prema svom zakonodavstvu i na svoj teret.

Član 12.

Dodatke za decu koja borave na području treće države pruža prema svom zakonodavstvu i na svoj teret organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice pod čije zakonodavstvo potpada neposredno zaštićeno lice.

Glava III Penziono osiguranje

Član 13.

Kod određivanja davanja iz penzionog osiguranja po odredbama ove Konvencije organi socijalnog osiguranja obeju Strana Ugovornica postupaće na sledeći način:

- a) organ socijalnog osiguranja svake od Strana Ugovornica odlučiće po svom zakonodavstvu, primenjujući član 4. ove Konvencije, da li zaštićeno lice ispunjava uslove za sticanje prava na davanje;
- b) ako su ispunjeni uslovi za sticanje prava na davanje, organ socijalnog osiguranja svake od Strana Ugovornica određuje najpre davanje tako, kao da je celo vreme osiguranja (zaposlenja), računato prema članu 4. ove Konvencije, bilo navršeno isključivo po njegovom zakonodavstvu;
- c) posle toga organ socijalnog osiguranja svake od Strana Ugovornica određuje iznos davanja koji je obavezan da pruži u srazmeri perioda osiguranja (zaposlenja) navršenog po njegovom zakonodavstvu i ukupnog vremena osiguranja (zaposlenja) navršenog po zakonodavstvima obeju Strana Ugovornica.

Član 14.

Ako period osiguranja (zaposlenja), navršen po zakonodavstvu jedne Strane Ugovornice, ne dostiže šest meseci, ne postoji pravo na davanje prema organu socijalnog osiguranja ove Strane Ugovornice. Organ socijalnog osiguranja druge Strane Ugovornice koji će u ovom slučaju pružiti davanje, neće vršiti smanjivanje davanja po tački c) prethodnog člana.

Član 15.

Ako zaštićeno lice ne ispunjava istovremeno uslove za sticanje prava na davanje po zakonodavstvima obeju Strana Ugovornica, pružiće ovom licu svoj deo davanja, određen po članu 13. ove Konvencije, organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice po čijem zakonodavstvu su ovi uslovi ispunjeni. Kada uslovi za sticanje prava na davanje budu naknadno ispunjeni i po zakonodavstvu druge Strane Ugovornice, organi socijalnog osiguranja obeju Strana Ugovornica odlučiće ponovo o davanju.

Član 16.

Ako je ukupan iznos davanja, određen po članu 13, odnosno iznos davanja određen po članu 15. ove Konvencije, manji od iznosa koji bi pripadao zaštićenom licu po zakonodavstvu jedne Strane Ugovornice samo na osnovu vremena navršenog u osiguranju (zaposlenju) na području te Strane Ugovornice, povisiće organ socijalnog osiguranja ove Strane Ugovornice davanje, koje treba da pruži, za iznos koji je ravan razlici između ovih davanja.

Član 17.

(1) Odredbe o penzionom osiguranju važe i u slučajevima kada invaliditet nastane usled nesreće na poslu ili profesionalne bolesti. Međutim, povišenje davanja odnosno davanje,

koje se u ovim slučajevima pruža iznad okvira davanja kod invaliditeta koji je nastupio usled opšteg oboljenja, pruža isključivo organ socijalnog osiguranja one Strane Ugovornice čije zakonodavstvo se primenjuje na korisnika davanja u času nesreće na poslu, odnosno u času nastupanja invaliditeta usled profesionalne bolesti.

(2) Ako zaštićeno lice, koje prima penziju zbog nesreće na poslu ili zbog profesionalne bolesti od organa socijalnog osiguranja jedne Strane Ugovornice, pretrpi na području druge Strane Ugovornice novu nesreću na poslu ili ponovo oboli od profesionalne bolesti, odlučiće o njegovim pravima organ socijalnog osiguranja ove druge Strane Ugovornice po svome zakonodavstvu, uzimajući u obzir raniju nesreću na poslu, odnosno ranije profesionalno oboljenje. To isto važi i u slučaju pogoršanja zdravstvenog stanja zaštićenog lica, koje nastupi usled obavljanja rada u zaposlenju na području druge Strane Ugovornice.

Glava IV Zajedničke odredbe

Član 18.

(1) Kad se period obaveznog osiguranja, navršen po zakonodavstvu jedne Strane Ugovornice, podudara sa periodom dobrovoljnog osiguranja po zakonodavstvu druge Strane Ugovornice, uzima se u obzir jedino period obaveznog osiguranja.

(2) Kad se period osiguranja (zaposlenja) navršen po zakonodavstvu jedne Strane Ugovornice, podudara sa izjednačenim periodom po zakonodavstvu druge Strane Ugovornice uzima se u obzir samo period osiguranja (zaposlenja).

(3) Kad se period izjednačen sa periodom osiguranja (zaposlenja) po zakonodavstvu jedne Strane Ugovornice podudara sa izjednačenim periodom po zakonodavstvu druge Strane Ugovornice, ovaj period uzima se u obzir samo po zakonodavstvu one Strane Ugovornice na čijem je području radnik bio zaposlen poslednji put pre perioda o kome se radi. Kad radnik nije bio zaposlen pre perioda izjednačenog sa periodom osiguranja (zaposlenja) uzima se u obzir izjednačeni period po zakonodavstvu one Strane Ugovornice na čijem je području radnik bio zaposlen prvi put posle toga perioda.

Član 19.

(1) Ako zakonodavstvo jedne od Strana Ugovornica uslovljava sticanje, održanje i ponovno uspostavljanje prava ili korišćenje davanja boravkom na njenom području, ovaj uslov neće se primenjivati na jugoslovenske ni na čehoslovačke državljanke kad se nalaze na području druge Strane Ugovornice.

(2) Davanja iz socijalnog osiguranja jedne Strane Ugovornice pružaju se državljanima druge Strane Ugovornice koji se nalaze na području treće države pod jednakim uslovima i u jednakom obimu kao i vlastitim državljanima koji se nalaze u toj trećoj državi.

Član 20.

(1) Kad su po zakonodavstvu jedne od Strana Ugovornica pravo na davanje ili visina davanja uslovljeni time da zaštićeno lice nema zarade odnosno drugog prihoda, uzimaće se u obzir zarada odnosno drugi prihodi na području obeju Strana Ugovornica.

(2) Kad po zakonodavstvu jedne od Strana Ugovornica pravo na davanje ili visina davanja zavisi od visine zarade odnosno drugog prihoda, svaka Strana Ugovornica uzimaće u obzir zaradu odnosno drugi prihod samo na svom području.

Član 21.

Periodična novčana davanja iz socijalnog osiguranja koja je dužan da pruža organ socijalnog osiguranja jedne Strane Ugovornice na području druge Strane Ugovornice biće doznačivana u terminima koji budu određeni sporazumom nadležnih organa Strana Ugovornica.

DEO TREĆI OPŠTE, PRELAZNE I ZAKLJUČNE ODREDBE

Član 22.

(1) Nadležni organi obeju Strana Ugovornica:

- a) zaključuju sporazume potrebne za primenu ove Konvencije;
- b) obaveštavaju se uzajamno o svim promenama zakonodavstava navedenih u članu 2. ove Konvencije.

(2) Strane Ugovornice obavestiće jedna drugu odmah posle stupanja na snagu ove Konvencije koji organi su nadležni u smislu pojedinih odredaba ove Konvencije.

Član 23.

(1) Prilikom primene ove Konvencije nadležni organi Strana Ugovornica ukazivaće besplatnu potrebnu međusobnu pomoć.

(2) Ovi organi mogu, u istom cilju, pribeći posredovanju diplomatskih i konzularnih predstavništava.

(3) Prilikom primene ove Konvencije, organi diplomatskih i konzularnih predstavništava jedne Strane Ugovornice mogu neposredno i bez posebnog punomoćja zastupati državljane kao i pravna lica i organe svoje države kod organa socijalnog osiguranja i ostalih organa druge Strane Ugovornice, i preduzimati mere potrebne radi obezbeđenja i održanja njihovih prava.

Član 24.

U vezi sa primenom ove Konvencije nadležni organi jedne Strane Ugovornice mogu neposredno saobraćati sa nadležnim organima druge Strane Ugovornice.

Član 25.

Prilikom primene ove Konvencije dokumentacija, uključujući i lekarske nalaze, izdana od strane nadležnih organa jedne Strane Ugovornice, punovažna je za organe druge Strane Ugovornice. Sporazumom nadležnih organa Strana Ugovornica odrediće se na koji način se dokumentacija propisana zakonodavstvom jedne Strane Ugovornice može zameniti potvrdom nadležnog organa druge Strane Ugovornice.

Član 26.

Akta, dokumenta, pretstavke i dopisi koji se podnose u vezi sa primenom ove Konvencije mogu biti sastavljeni na bilo kojem od službenih jezika jedne ili druge Strane Ugovornice, i oslobođeni su svih taksa kao i zvanične overe od strane diplomatskih ili konzularnih organa.

Član 27.

Zahtevi, izjave, tužbe, žalbe i drugi podnesci u predmetu socijalnog osiguranja, koji treba da budu podneti u određenom roku organu jedne Strane Ugovornice, smatraće se kao blagovremeni ako su podneti u tom roku organu druge Strane Ugovornice. U tom slučaju organ ove druge Strane Ugovornice dostaviće odmah spomenute podneske nadležnom organu prve Strane Ugovornice.

Član 28.

Doznake novca na područje druge Strane Ugovornice vršiće se shodno odredbama o nerobnom plaćanju koje budu na snazi između dveju Strana Ugovornice u času doznake.

Član 29.

Naplatu doprinosa, koji organu socijalnog osiguranja jedne Strane Ugovornice duguje obveznik doprinosa koji ima sedište odnosno boravak na području druge Strane Ugovornice izvršiće nadležni organ ove druge Strane Ugovornice prema svom zakonodavstvu.

Član 30.

Sve teškoće koje bi se pojavile prilikom primene ove Konvencije rešavaće sporazumno nadležni organi Strana Ugovornica bilo pismeno ili putem paritetne komisije stručnjaka koja će biti u tom cilju sastavljena.

Član 31.

(1) U slučaju kad pravo zaštićenog lica nije sporno, ali je sporno koje zakonodavstvo treba primeniti, ovo lice primaće akontaciju na davanje dok se spor ne reši u smislu predhodnog člana.

(2) Na isplatu akontacije obavezan je organ socijalnog osiguranja Strane Ugovornice na čijem području zaštićeno lice boravi. Ovaj organ pružiće akontaciju u visini davanja na koje bi bio obavezan prema svom zakonodavstvu.

(3) Organ socijalnog osiguranja koji bude konačno obavezan na davanje naknadiće organu koji je pružio akontaciju ukupno isplaćeni iznos.

Član 32.

(1) Penzije i invalidnine određene pre stupanja na snagu ove Konvencije revidiraće se na zahtev korisnika odnosno nadležnog organa. Na osnovu revizije priznaće se korisniku ista prava kakva bi imao da je ova Konvencija bila na snazi u času određivanja prava.

(2) Ako su pre stupanja na snagu ove Konvencije prava bila okončana otpremninom zbog nedovoljnog staža, a primenom odredaba ove Konvencije o sabiranju vremena su ispunjeni uslovi staža za penziju odnosno invalidninu, korisnik može tražiti reviziju. Otpremninu će obračunavati svaka od Strana Ugovornica prema svom zakonodavstvu.

(3) Odredbe prethodnog stava primeniće se na zahtev zaštićenog lica i na slučajeve koji su nastali pre stupanja na snagu ove Konvencije, a po kojima nije bila priznata penzija, invalidnina odnosno otpremnina zbog nedovoljnog staža.

(4) Zahtev za reviziju u smislu predhodnih stavova mora se podneti u roku od tri godine od dana stupanja na snagu ove Konvencije. Prava priznata na osnovu revizije teku najranije od prvog dana onog meseca koji sledi stupanju na snagu ove Konvencije.

Član 33.

Ovom Konvencijom ne dira se u odredbe Sporazuma između Federativne Narodne Republike Jugoslavije i Čehoslovačke Republike od 11. februara 1956. godine o regulisanju otvorenih

imovinskih pitanja, koja se odnose na neizmirena davanja iz socijalnog osiguranja dospela pre 19. februara 1955. godine.

Član 34.

Pružanje socijalne pomoći odnosno socijalne penzije državljanima jedne Strane Ugovornice koji se nalaze na području druge strane Ugovornice biće rešeno posebnim ugovorom.

Član 35.

Ova Konvencija ne odnosi se na pripadnike oružanih snaga, ni na vojne invalide i žrtve rata ili fašističkog terora. Zaštita ovih lica biće regulisana posebnim ugovorom.

Član 36.

(1) Ova Konvencija biće ratifikovana, a ratifikacioni instrumenti razmenjeni što je moguće pre u Pragu.

(2) Konvencija će stupiti na snagu prvog dana onog meseca koji će slediti razmeni ratifikacionih instrumenata.

(3) Svaka Strana Ugovornica može otkazati ovu Konvenciju najmanje šest meseci pre isteka kalendarske godine u kojoj se vrši otkaz. Otkaz će važiti od 1. januara sledeće godine.

(4) Ako dođe do otkaza ove Konvencije, njene odredbe kao i odredbe sporazuma za njeno sprovođenje i dalje će se primenjivati na već stečena prava, bez obzira na odredbe o ograničenjima koje bi Strane Ugovornice predvidele u svojim zakonodavstvima za slučaj kad se zaštićeno lice nalazi u inostranstvu.

(5) U slučajevima u kojima su bili stečeni periodi osiguranja (zaposlenja) prema zakonodavstvu obeju Strana Ugovornica, ali nije bilo stečeno pravo na davanje pre dana prestanka važnosti ove Konvencije, moći će se primenjivati odredbe Konvencije pod uslovima koji će biti predviđeni sporazumom nadležnih organa Strana Ugovornica.

Ova Konvencija sačinjena je u dva originala od kojih svaki na srpskohrvatskom jeziku i češkom jeziku, čija su oba teksta jednako punovažna.

Sačinjeno u Beogradu dana 22. maja 1957. godine.

Za Federativnu Narodnu
Republiku Jugoslaviju,
Zdenko Has, s. r.

Za Čehoslovačku Republiku,
Evžen Erban, s. r.